

del fr. *poupée* i de l'al. *puppe*.

DERIV.: *Popó*, *popard*, supra. *Popar* 'mamar', V. supra (Flamicell etc.); a la Vall Ferrera i altres parts del Pallars (Tor-Àreu-Farrera, 1932-3), fins al Bòsia (1957); «--- ho posaven als vidells perquè no *popé-sen*», V. d'Àssua (Caregue, 1964); en una cançó popular reco. a Talarn, el marit diu «Dóna les tetes al nin» i ella: «*popa*, *popa*, lo meu fill, / *popa* de la tua mare / *popa*, *popa*, fillet meu / que de mi no ho faràs gaire» (BCEC, 1907, 189); però també en el Segre Mitjà, a Ponts (Montanyà, *Top. Mèdica*, 212) i a Bellcaire d'Urgell (Fiter, *Mem. Assoc. Cat. Exc. Ci.* I, 263); Benasc «dixa *popa(r)* al bidiello: deja tetar al becerro» (Ferraz, 31) I encara en altres comarques veïnes (Amades, *BDC* XIX, 192). I *despopar* per 'desmamar' és el terme general a tota aqueixa zona, no sols a la Vall Ferrera (1932-3) i l'Isàvena (*despopà la krába*, Lasquarri, 1957); *despopada*, *despopador*.

D'això, però, hem de distingir radicalment el val. dial. i ant. *popar*, que no és 'afalagar, acaronar' com suposa *AlcM*, sinó «tratar con blandura y miramiento», *popar-se* «tratarse con regalo» (Escrig 1851), que ja trobem en JRoig: «ab gran repayre / yo y ell vivíem, / --- / a l'alqueria sovint sopàvem, / mas no-ns *popàvem*, / com feu vós ara» (*Spill*, 4344); «entenga el molt brivó, que si no *popa* a una dòna honrada que té en casa, li ha de eixir el conte car» en la *Rond. de Rondalles* val. del S. XVIII; el qual no és altra cosa que el cast. ant. *POPAR* (DCEC/DECH) i port. *poupar* 'tractar amb mirament', 'estalviar', 'perdonar (la vida etc.)', provinent del ll. *PALPARE* en el sentit de 'tocar lleument, sense forçar'; mot totalment estrany al cat. occid. i antic, sense cap relació etimològica amb *popa* 'mamella'. *Popada*. *Popament*.

Sí que van amb *popa* i *popar* 'mamar': *popenc* 'poltro de mames', que és usual en aranès, i pall.-ribag. «dos vacas ab --- las crias, una egua y dos *popencas*» comptes d'Estàis, a. 1741 (arx. de Jlluís); Barravés *el popenkét* 'el pollí' (*BDC* VI, 33); Benasc *popenco* (Ferraz, 88); en una llista de bestiar «mular, caballar, bacuno, bueyes labor, caballos de trabajo y *popencos*», S. XIX, del *Libro Lucero* de Benasc. En alguns punts de l'Alt Aragó això s'altera en *potenco*: *potenqueta* (Casac. *BDC* XXIV). *Popí* 'xai que encara mama' (*BDC* XIX, 192). Localment hi ha hagut encreuaments i confusions amb *papar* el terme infantil per a menjar, i amb *sopes*: d'on *papar* = *popar* a Sopeira (supra). I en *AlcM*: *popa* IV, *popar* III, *popera*, a *popet*.

1 Reconegut per tothom com a manlleu romànic, com ho suggereixen ja les *pp* immutades, si bé ja antic, car apareix, tant en neerlandès com en baix i alt alemany només des de la fi de l'Edat Mitjana.

Popper, V. *popa* i *paper* *Popera*, V. *pop* i *popa* II *Popet*, V. *pop* i *popa* *Popí*, *pòpia*, V. *popa* II *Po-piol*, V. *popa* II *Poplexia*, V. *apoplexia*

POPLITI, derivat savi del ll. *poples*, *ÿtis*, 'sofraja', 'genoll'.

Popó, V. *popa* II *Popolina*, V. *poll* III *Popòna*, V. *por* *Poporiol*, V. *poriol* *Pòpul*, V. *poble* i *poll* III *Popònac*, V. *opopònac* *Populació*, *popular*, *popul-rista*, *popularitat*, *popularitzar*, *-ació*, *populatxo*, *-atxer*, *-atxeria*, V. *poble* *Populeó*, V. *poll* III *Popu-lina*, V. *poll* III *Populista*, *-lisme*, *populós*, V. *poble* *Poquedat*, *poquejar*, *poquellet*, V. *poc*

PÒQUER (joc de cartes), de l'angl. americà *po-ker* id.

Poquèria, *poquesa*, *poquet*, V. *poc*

POR, abans PAOR, del ll. *PAVOR*, *-ōris*, id., derivat de *PAVĒRE* 'estremir-se, tremolar'. □ 1.ª *doc.*: *paor*, orígens (*Homilies*); *por*, S. XIV.

«Qui tem la persecució del segle ['d'aquest món'], sapiatz que no à perfecta caritat, car qui à caritat no à *paor* for de Déu», *Hom.*, 2r23. «La vida dels eretges --- totz los homes de Gósal, e aurie puxes tots sos drets d'èls, --- elex lo bisbe, e pregaria Déu que encara fóssets bisbe de nos altres; ca<r> bé sapiats, En G. Clerge, que pocs són en esta vila <que no-i> ting<u>en; e no ajats *paor*, que encara us amaran tuit, si vós<i vole>ts tenir», *doc.* de l'Alt Cardener, de 1250 (PPujol, *DocVgUrg.*, 18.36). «La fembra li recomptà com era muller de un altre pastor, e com era ab aquell pastor en peccat, ni com se penedia del falliment que havia fet contra son marit; mas per *pahor* no gosava tornar a son marit, ni-l pastor ab qui era no la volia lezar, per la gran amor que li havia», Lluall (*Blanq.*, *NCL* II, 64.17).

També en tenim testimonis posteriors en textos de nivell estrictament popular: «terra in loco vocato 'Fe-li *paor!*», en un *doc.* de Castell-Rosselló, de l'any 1283 (Alart, S. 342, *InuLC*). Des de mj. S. XIV comencen d'aparèixer casos de *por*, i no és rar que en un mateix text alternin llavors la forma antiga amb la contracta; en Eiximenis tenim en un mateix passatge del *Libre dels Angels*: «no han *por* de morir o *pahor* de mort» (126v^o). És clar que, en part, la forma llavors vulgar hi seria introduïda per copistes un poc més tardans, però en la *Questa* de Reixac, ms. encara del segle XIV, si bé hi predomina *paor*, també hi apareix l'altre, 18.36, 50.8, i tan *paor* com *por* vénen seguits a 90.13.

«Metre *pahor*», encara en el valencià JnEsteve (*Li. Eleg.*, llicència de 1472); però en el S. XV, *por* es va imposant a tothom, sense descartar-ne ni l'estil tan rellevat del gran Ausiàs: «Aytant pot fer d'Amor sa gran furor [no *favor*, lliçó aigualida], / que bastarà fer que l'enamorat / no-l tocarà esperança ni *por*: / tant estarà en goig present torbat!»: rimant amb ó tancada (*dolor*, *amor*, *sabor*, *amargor*, *calor*, *ardor...*), LXIII, 7c; igual en el CVI (rimant amb *dolor*) i en el XCII («tot quant Amor e *por* me pogren noue ---»). En compto almenys sis casos en JRoig, *Spill*, mesurat en tots com a monosíl·lab, p. ex.: «Dix-me: —Mesquí, / a ton despit, / ja tinc marit: / cert pus honrat / que no l'orat / del pare teu / --- —. / Prest me'n